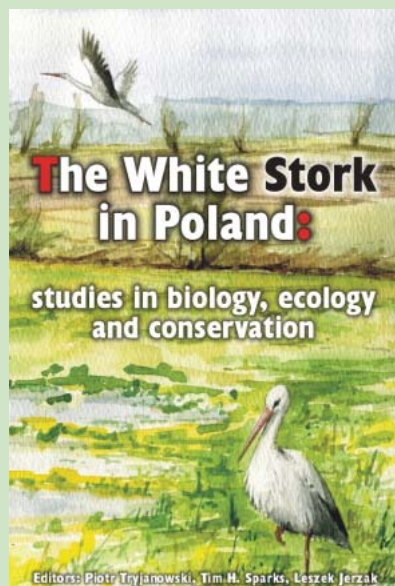

The White Stork in Poland

Ważna monografia o bocianie białym w Polsce

Tryjanowski Piotr, Sparks Tim H., Jerzak Leszek (red.), 2006. *The White Stork in Poland: studies in biology, ecology and conservation*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Bocian biały jest niejako symbolem Polski i naszego krajobrazu, opisywanym m.in. przez A. Mickiewicza, C. K. Norwida, W. Reymonta i O. Kolberga. Od setek lat cieszy się sympatią i zainteresowaniem ludzi, dotyczą go liczne wierzenia i zwyczaje ludowe.

Gatunek ten jest jednym z najbardziej znanych i charakterystycznych ptaków Europy, a najliczniejsza jego populacja na świecie (ok. 52,5 tys. par lęgowych w 2004 r., czyli ponad 20% całej populacji!) żyje w Polsce. Choć jest to jeden z lepiej zbadanych ptaków naszego kontynentu, wiedza o nim wciąż jest niepełna. Dlatego ważną pozycję stanowi wydana ostatnio monografia „*The White Stork in Poland: studies in biology, ecology and conservation*” („*Bocian biały w Polsce: prace nad biologią, ekologią i ochroną*”), która ma na celu zebranie i podsumowanie wyników

oraz wytyczenie kierunków badań nad tym gatunkiem w Polsce. Książka jest przeznaczona również dla czytelników zagranicznych i dlatego napisana została w całości po angielsku.

Cały tom ma 492 strony i zawiera 39 artykułów 53 autorów. Redaktorami książki są trzej profesorowie, którzy zajmują się tym gatunkiem od lat i są autorami wielu publikacji o bocianach: Piotr Tryjanowski z Zakładu Ekologii Behavioralnej UAM w Poznaniu, Leszek Jerzak z Uniwersytetu Zielonogórskiego (twórca jedyne w Polsce Muzeum Bociana Białego we wsi Kłopot nad Odrą) oraz Tim H. Sparks z Centre for Ecology and Hydrology w Wielkiej Brytanii.

O opracowanie poszczególnych zagadnień poproszono wiele osób zajmujących się badaniami bociana białego w Polsce, dlatego monografia ma reprezentatywny dla nich charakter.

Różnorodny zestaw artykułów można podzielić orientacyjnie na kilka grup. Najwięcej, bo 12 tekstów, zawiera wyniki i analizy wieloletnich badań ilościowych bocianów lęgowych na różnych obszarach Polski, w paru przypadkach z wykorzystaniem dla porównania danych niemieckich z Mazur, Śląska i powiatu Zielona Góra (najstarsze są z 1907 roku). Jest też publikacja poświęcona stadom bocianów nielęgowych (głównie w 3. i 4. roku życia), o których niewiele dotychczas wiadomo, mimo że mogą stanowić nawet połowę populacji tego gatunku! Dwa teksty opisują żerowanie dorosłych, w tym wykryte ostatnio w Kłopotcie nocne polowanie w świetle latarni oraz łapanie owadów w powietrzu. Najobszerniejszy tekst, dr. Wojciecha Kani, wnikliwie analizuje wyniki rozpoczętego w 1931 roku obrączkowania bociana w Polsce. Wykorzystano wyjątkową okazję, jaką daje hodowla kontuzjowanych bocianów w polskich ZOO

(głównie w Poznaniu). Na takich ptakach wykonano 5 prac, w większości niemożliwych do przeprowadzenia na ptakach dzikich; obliczono m.in. wzór na ustalenie płci bociana na podstawie pomiarów dzioba, zbadano wybiórczość pokarmową i skuteczność trawienia oraz zwyrodnienia kości powodowane przez plastikowe sznurki, przynoszone przez rodziców do gniazd z wyściółką. Po jednym artykule dotyczy: zawartości metali ciężkich w piórach, projektu edukacyjnego PTPP „pro Natura” oraz ochrony gatunku na Mazowszu. Omówiono też internetowy monitoring gniazda bocianów w Przygodzicach, opisywany regularnie w „Wolierze” (także w tym numerze na stronie 96) i możliwości, jakie niesie ta technika dla edukacji i badań. Książkę zamyka artykuł o historii i przyczynach ochrony bociana w Polsce, który lepiej pozwoli zrozumieć, szczególnie mieszkańcom innych krajów, wyjątkowy status tego ptaka.

Oficjalna prezentacja monografii, z udziałem redaktorów i autorów, odbyła się 14 marca br. w Gminnym Ośrodku Kultury we wspomnianych Przygodzicach, co symbolizowało wielką rolę bociana białego w polskim krajobrazie i kulturze oraz rolę badań dla poznania i ochrony tego gatunku, szczególnie wobec spadku jego liczebności w części kraju (np. na Pomorzu Zachodnim i w Wielkopolsce).

Ze względu na różnorodną tematykę, książkę można polecić każdemu, kto zajmuje się ptakami, a język angielski nie stanowi dla niego bariery. Dla badaczy i miłośników bociana białego jest to „pozycja obowiązkowa”, objętością i jakością warta swej ceny – 95 zł + koszt wysyłki. Zamówić ją można na stronie www.bogucki.com.pl.

Paweł T. Dolata

*Życzymy miłej lektury
– Redakcja „Wolierzy”.*